

Liite

Lausunto valtiovarainministeriölle henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevista säädös- ja muista ehdotuksista

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Ehdotetuista tavoitteista tavoitteet 1 – 3 ovat kannatettavia (henkilötunnuksen saajien piirin laajentaminen, sujuvan asioinnin varmistaminen kehittämällä rekisteröintimenettelyjä ja digitaalisen toimintaympäristön kehittämisedellytysten varmistaminen). Tavoitteet 4 – 5 sen sijaan herättävät kysymyksiä (sukupuolineutraalit henkilötunnukset ja erityisesti yksilöintitunnuksen käyttöönotto henkilötunnuksen rinnalle).

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Ehdotus koskee lähinnä Digi- ja väestötietovirastoa sekä Maahanmuuttovirastoa. Vantaan kaupungilla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Ehdotus koskee lähinnä Digi- ja väestötietovirastoa sekä Maahanmuuttovirastoa. Vantaan kaupungilla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Ehdotus koskee lähinnä Digi- ja väestötietovirastoa sekä Maahanmuuttovirastoa. Vantaan kaupungilla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Uusia sukupuolineutraaleja henkilötunnuksia alettaisiin antamaan vuodesta 2027 alkaen ja ennen tätä annetut henkilötunnukset pysyvät ennallaan. Käytössä siten tulisi olemaan kahta erityyppistä henkilötunnusta. Muutos tulisi vaikuttamaan niihin järjestelmiin, jotka katsovat henkilön sukupuolen henkilötunnuksesta. Koska järjestelmissä on usein henkilötunnusten

oikeellisuustarkistus, niin henkilötunnuksen muuttaminen edellyttää henkilötunnusta hyödyntävissä järjestelmissä joka tapauksessa oikeellisuustarkistuksen päivittämistä. Vaikutus ei tulisi olemaan niin radikaali kuin jos henkilötunnuksesta olisi luovuttu kokonaan, koska henkilötunnusta voi kuitenkin sukupuolineutraalisuudesta huolimatta edelleen käyttää yksilöivänä tunnisteena järjestelmissä.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Esityksessä esitetään uuden julkisen kaikille annettavan yksilöintitunnuksen luomista. Kukin organisaatio päättäisi omalta osaltaan ottaisiiko se tällaisen yksilöintitunnuksen käyttöönsä vai jatkaisiko se edelleen henkilötunnuksen käyttöä. Yksilöintitunnuksesta ei ilmenisi sukupuoli eikä syntymäaika. Etuna yksilöintitunnuksessa olisi se, että se olisi vapaammin käytettävissä tilanteissa, joissa henkilötunnusta ei saisi tietona käsitellä. Yksilöintitunnus olisi kuitenkin henkilötieto ja sitä tulee käsitellä kaikissa yhteyksissä henkilötietona. Yksilöintitunnuksen käyttöönotosta ei ole suurta etua, kun meillä on jo olemassa henkilön täsmälliseen yksilöintiin tarkoitettu henkilötunnus.

Parempi tapa ratkoa ongelmia, joita syntyy siitä, että henkilötunnusta käytetään henkilöiden tunnistamiseen, olisi lailla annettu kieltä käyttää henkilötunnusta henkilöiden tunnistamiseen kuin luoda uusi yksilöintitunnus.

Koska tunnuksen käyttöönotto olisi vapaaehtoista, suorat ja välilliset seuraukset voisivat olla sekä hyödyttömiä että kalliita. Tehdäänkö tietojärjestelmämuutoksia, jos käytössä on järjestelmiä, jotka eivät keskustele keskenään?

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetustalonnosta koskevat huomiot

Ehdotuksen mukaan henkilötunnuksen rakennetta on tarkoitus muuttaa siten, että välimerkki yhdistettäisiin osaksi yksilönumeroa ja se olisi muutoksen jälkeen yksilöivänä tietona merkitsevä ja että henkilötunnus olisi muutoksen jälkeen yksilöivä ja ainutkertainen vain kokonaisena merkkijonona eli välimerkki huomioon ottaen. Tämä yksinään tarkoittaisi uudistuksen muusta toteutustavasta riippumatta kuitenkin joka tapauksessa sitä, että kaikkiin henkilötunnusta tarkistaviin järjestelmiin täytyy tehdä muutoksia, joista kunnille aiheutuu mahdollisesti isojaakin kustannuksia.

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Toimenpidesuosituksset ovat oikean suuntaisia. Vantaan kaupunki pitää erityisen hyvänä vahvan sähköisen tunnistamisen ja muiden luotettavampien tunnistustapojen käytön lisäämistä. Tärkeää kuitenkin on miettiä tunnistautumistapahtumien taso riskien kautta. Välttämättä aina ei tarvitse vaatia vahvaa sähköistä tunnistautumistapaa.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asioinnissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

Käytetään vahvaa sähköistä tunnistautumista aina, kun se on tarpeellista ja riskienhallinnan näkökulmasta kustannustehokasta.

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

Vantaan kaupungilla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

Vantaan kaupungilla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Kuten arviomuistiossa todetaan, jos henkilötunnusmuutosten lukumäärä kasvaa huomattavasti, myös Vantaan kaupungin kustannukset nousevat huomattavasti. Kustannuksia on tässä vaiheessa mahdoton arvioida.